

emcdda.europa.eu

UIMASTID EUROOPAS – TEAVE JA STATISTIKA

2006 Aastaruanne uimastiprobleemidest Euroopas

ja Statistikaülevaade 2006

Avaldamiskeeld: kuni 23.11.2006 kell 11.00 Kesk-Euroopa aja järgi

---

Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus (EMCDDA) esitab selles dokumendis valiku järgmistes väljaannetes ilmunud teabest ja statistikast:

2006 Aastaruanne uimastiprobleemidest Euroopas

<http://annualreport.emcdda.europa.eu>

ja

Statistikaülevaade 2006

<http://stats06.emcdda.europa.eu>

NB! Käesolev tekst on ülevaatlilik ja seda tuleks kasutada üksnes koos *aastaruande* ja *statistikaülevaade* vastavate jaotistega, kus on üksikasjalikum ja tausta kirjeldav teave koos selgitavate märkustega.

Käesolevas aastaruandes on kasutatud 2004. aasta (või viimase aasta, mille kohta andmed olid kättesaadavad) statistilisi andmeid. Osa teabest on kokkuvõtte muude asutuste aruannetest. Kasutatud allikate täielik loetelu on *aastaruandes* ja *statistikaülevaades*.

Täpsem teave elu jooksul, viimasel aastal ja viimasel kuul tarbimise kohta uimastiliigiti ja riigiti on 2006. aasta *statistikaülevaade* tabelites GPS-1, GPS-3 ja GPS-5.

Kanep

- Kanep on nii toodangult kui kaubanduse mahult ebaseaduslike uimastite seas maailmas jätkuvalt esikohal. Euroopa Liidus konfiskeeritakse uimastitest kanepit kõige sagedamini.
- Esialgsetel andmetel suurenes nii kanepivaigu kui kanepitaimede konfiskeerimiste arv Euroopa Liidus 2004. aastal, kusjuures nii vaigu kui taimede konfiskeeritud üldkogus vähenes kõnealusel aastal enamikes Euroopa Liidu riikides (mõnest riigist ei ole veel andmeid).
- Nii kanepivaigu kui kanepitaimede keskmine jaemüügihind langes enamikes Euroopa Liidu riikides ajavahemikus 1999–2004.
- 2004. aastal oli kanepivaigu tetrahüdrokannabinooli (THC) keskmine sisaldus alla 1% kuni 17% ja kanepitaimedel 0.6–18% (suurem väärtus viitab tõenäoliselt kanepitaimedele, mida kasvatati tehislikult parendatud tingimustes Euroopa Liidus).
- Euroopa Liidu, Bulgaaria, Rumeenia ja Norra kõigist täiskasvanutest (15–64 aastat) on hinnanguliselt
  - 65 miljonit täiskasvanut tarbinud kanepit vähemalt korra (tarbimine elu jooksul) – 20% täiskasvanutest;
  - 22,5 miljonit on seda tarbinud viimase aasta jooksul (hiljutine tarbimine) – 7% täiskasvanutest;
  - 12 miljonit on seda tarbinud viimase kuu jooksul (praegune tarbimine) – 4% täiskasvanutest;
  - 3 miljonit tarbib seda iga päev või peaaegu iga päev (intensiivne tarbimine) – 1% täiskasvanutest.
- Olenevalt uuritud riigist teatas Euroopa täiskasvanutest 2–31%, et on kanepit tarbinud vähemalt korra elus. Enamikes riikides on see arv vahemikus 10–20%.
- Olenevalt uuritud riigist teatas 1–11% Euroopa täiskasvanutest, et on kanepit tarbinud viimase aasta jooksul. Enamikes riikides on see arv vahemikus 3–8%.
- Olenevalt uuritud riigist teatas 0,5–8% Euroopa täiskasvanutest, et on kanepit tarbinud viimase kuu jooksul.
- Kanep on põhiline probleemne uimasti ligikaudu 15%-l uimastiravile pöördujatest Euroopas ja 27%-l esmakordselt uimastiravile pöördujatest, olles seega teatatud uimastitest teisel kohal heroïini järel.

Kokaiin

- Kokaiini kaubanduse maht on maailmas kanepi järel teisel kohal. ÜRO Narkomaania ja Kuritegevuse Büroo (UNODC) andmetel on ebaseadusliku kokaiini olulisim päritoluriik Colombia, seejärel Peruu ja Boliivia. Kokaiini 2004. aasta kogutoodang maailmas kokku oli hinnanguliselt 687 tonni.
- Enamik Euroopas konfiskeeritud kokaiinist saabub vahetult Lõuna-Ameerikast (peamiselt Colombiast) või Kesk-Ameerika ja Kariibi riikide kaudu, samuti on teatud Aafrika piirkonnad muutumas olulisteks transiidikohtadeks kokaiini saabumisel Euroopasse.
- 2004. aastal konfiskeeriti Euroopa Liidus hinnanguliselt kokku 74 tonni kokaiini. Enamik konfiskeerimisi toimus Lääne-Euroopa riikides. Viimase viie aasta jooksul on konfiskeerimistest Euroopa Liidus nii arvu kui mahu poolest toimunud ligikaudu pool Hispaanias.
- Esialgsetel andmetel vähenes 2004. aastal konfiskeeritud kokaiini kogus. Kokaiini keskmine jaemüügihind langes enamikes Euroopa Liidu riikides ajavahemikus 1999–2004.
- Euroopa Liidu, Bulgaaria, Rumeenia ja Norra kõigist täiskasvanutest (15–64 aastat) on hinnanguliselt
  - 10 miljonit tarbinud kokaiini vähemalt korra (tarbimine elu jooksul) – 3% täiskasvanutest;
  - 3,5 miljonit on seda tarbinud viimase aasta jooksul (hiljutine tarbimine) – 1% täiskasvanutest;
  - 1,5 miljonit on seda tarbinud viimase kuu jooksul (praegune tarbimine) – 0,5% täiskasvanutest.
- Olenevalt uuritud riigist teatas 0,4–6% Euroopa täiskasvanutest, et on kokaiini tarbinud vähemalt korra elus.
- Olenevalt uuritud riigist teatas 0,1–3% Euroopa täiskasvanutest, et on kokaiini tarbinud viimase aasta jooksul. Enamikes riikides on see arv vahemikus 0,3–1,2%.
- Olenevalt uuritud riigist teatas Euroopa täiskasvanutest 0–1%, et on kokaiini tarbinud viimase kuu jooksul.
- Kokaiin on heroini ja kanepi järel sageduselt teine uimasti, mille pärast pöörduetakse uimastiravile. Uimastiravile pöördujate koguhulgast on kokaiinitarbijaid 8%.
- Euroopa Liidus esmakordselt kokaiiniravile pöördunutest oli 80% kokaiinipulbri ja 20% *crack'i* tarbijaid.

Amfetamiinid: amfetamiin ja metamfetamiin

- Lääne- ja Kesk-Euroopa on jätkuvalt oluline piirkond amfetamiini, kuid mitte metamfetamiini tootmisel ja kaubanduses. Metamfetamiini tarbitakse ja toodetakse üksnes vähestes riikides.
- Euroopas piirneb metamfetamiini tootmine peamiselt Tšehhi Vabariigiga, kus seda on ebaseaduslikult toodetud alates 1980. aastate keskelt ja kus seda nimetatakse pervitiiniks. 2004. aastal teatati mõningasest tootmisest ka Slovakkias ja Bulgaarias.
- Kogu maailmas 2004. aastal kokku konfiskeeritud 6 tonnist amfetamiinist konfiskeeriti ligikaudu 97% Euroopas, enamasti Lääne- ja Kesk-Euroopas ning Kagu-Euroopas: Kogu maailmas 2004. aastal kokku konfiskeeritud 11 tonnist metamfetamiinist konfiskeeriti ligikaudu 59% Ida- ja Kagu-Aasias ning 37% Põhja-Ameerikas.
- Euroopa Liidus on amfetamiini konfiskeerimine nii kordade kui mahu poolest alates 1999. aastast suurenenud.
- Euroopa Liidu, Bulgaaria, Rumeenia ja Norra kõigist täiskasvanutest (15–64 aastat) on hinnanguliselt
  - 10 miljonit täiskasvanut tarbinud amfetamiini vähemalt korra (tarbimine elu jooksul) – 3% täiskasvanutest;
  - 2 miljonit on seda tarbinud viimase aasta jooksul (hiljutine tarbimine) – 0,6% täiskasvanutest;
  - 900 000 on seda tarbinud viimase kuu jooksul (praegune tarbimine) – 0,3% täiskasvanutest.
- Olenevalt uuritud riigist teatas 0,1–6% Euroopa täiskasvanutest, et on amfetamiini tarbinud vähemalt korra elus.
- Olenevalt uuritud riigist teatas 0–1,4% Euroopa täiskasvanutest, et on amfetamiini tarbinud viimase aasta jooksul. Enamikes riikides on see arv vahemikus 0,2–1,1%.
- Olenevalt uuritud riigist teatas 0–0,5% Euroopa täiskasvanutest, et on amfetamiini tarbinud viimase kuu jooksul.

Ecstasy

- Euroopa on jätkuvalt *ecstasy* tootmise peamine keskus, ehkki *ecstasy* tootmine on viimastel aastatel levinud ka mujale, eriti Põhja-Ameerikasse ning Ida- ja Kagu-Aiasse.
- *Ecstasy* kaubandus keskendub peamiselt Lääne-Euroopasse, kuid sarnaselt tootmisega on see levinud viimastel aastatel ka mujale. Kogu maailmas 2004. aastal kokku konfiskeeritud 8,5 tonnist *ecstasy*'st konfiskeeriti 50% Lääne- ja Kesk-Euroopas, 23% Põhja-Ameerikas ning 16% Okeaanias. 2004. aastal konfiskeeriti Euroopa Liidus 28,3 miljonit *ecstasy*-tabletti. Näib, et *ecstasy* konfiskeerimine sageneb ja konfiskeeritavad kogused suurenevad.
- *Ecstasy* keskmine jaemüügihind langes enamikes andmeid teatanud riikides ajavahemikus 1999–2004.

AVALDAMISKEELD kuni 23.11.2006 kell 11.00 Kesk-Euroopa (Brüsseli) aja järgi

- Euroopas üldiselt sisaldas enamik *ecstasy*'na müüdnud tablette ühendit MDMA või muud *ecstasy*-taolist ainet (MDEA, MDA) ning see oli tavaliselt ainus tablett sisalduv psühhoaktiivne aine.
- Euroopa Liidu, Bulgaaria, Rumeenia ja Norra kõigist täiskasvanutest (15–64 aastat) on hinnanguliselt
  - 8,5 miljonit täiskasvanut tarbinud *ecstasy*'t vähemalt korra (tarbimine elu jooksul) – 2,6% täiskasvanutest;
  - 3 miljonit on seda tarbinud viimase aasta jooksul (hiljutine tarbimine) – 1% täiskasvanutest;
  - 1 miljon on seda tarbinud viimase kuu jooksul (praegune tarbimine) – 0,3% täiskasvanutest.
- Olenevalt uuritud riigist teatas 0,2–7% Euroopa täiskasvanutest, et on *ecstasy*'t tarbinud vähemalt korra elus.
- Olenevalt uuritud riigist teatas 0–3,5% Euroopa täiskasvanutest, et on *ecstasy*'t tarbinud viimase aasta jooksul. Enamikes riikides on see arv vahemikus 0,3–1,5%.
- Olenevalt uuritud riigist teatas 0–1% Euroopa täiskasvanutest, et on *ecstasy*'t tarbinud viimase kuu jooksul.
- Noortest täiskasvanutest (15–24 aastat) on viimase aastal jooksul tarbinud *ecstasy*'t hinnanguliselt 0,3–12%.
- *Ecstasy* on Euroopas uimastiravile pöördumise põhjus harva.

Hallutsinogeenid

- 0,2–6% täiskasvanutest (15–64 aastat) on tarbinud vähemalt korra elus LSD-d . Enamikes riikides on see arv vahemikus 0,4–2%.
- Õpilaste (15–16 aastat) küsitlemine näitas, et psühhoaktiivseid seeni tarbitakse Euroopa Liidus hinnanguliselt tunduvalt vähem kui kanepit, kuid ligikaudu sama palju kui on teatatud *ecstasy* tarbimisest. Nii *ecstasy*'t kui ka psühhoaktiivseid seeni on tarbinud alla 1% kuni 8%. Enamikes riikides on see arv 1–3%. Psühhoaktiivseid seeni tavaliselt ainult proovitakse, regulaarne või jätkuv kasutus on suhteliselt haruldane.
- Õpilastest (15–16 aastat) on psühhoaktiivseid seeni tarbinud vähemalt korra elus rohkem inimesi kui *ecstasy*'t Belgias, Saksamaal ja Prantsusmaal.

Heroiin ja probleemne uimastitarbimine

- Euroopas tarbitavast heroiinist toodetakse valdav osa Afganistanis, mis on maailma olulisim ebaseadusliku oopiumi tootja. 2005. aastal toodeti Afganistanis kogu maailma ebaseaduslikust oopiumist 89%. UNODC andmetel konfiskeeriti 2004. aastal maailmas kokku 59,2 tonni heroini – sellest 50% Aasias ja 40% Euroopas.
- Heroiini konfiskeerimine on nii kordade kui mahu poolest alates 2004. aastast suurenenud. Euroopa tähtsus kogu maailmas konfiskeeritud heroini osas suureneb peamiselt selle tõttu, et konfiskeeritud maht on suurenenud Kagu-Euroopa riikides, eelkõige Türgis.
- Heroiini keskmine jaemüügihind langes enamikes Euroopa Liidu riikides ajavahemikus 1999–2004.
- Üldiselt on opiaadid (peamiselt heroiin) jätkuvalt uimastiravile pöördumise peamine põhjus. Uimastiravile pöördujate koguhulgast oli 2004. aastal opiaaditarbijaid 60%. (Täpsem teave on 2006. aasta *statistikabülletääni* tabelites TDI-2, TDI-19 ja TDI-26.)
- Heroiinist tingitud esmakordne uimastiravile pöördumine vähenes aastatel 1999–2004 üle 60%-lt ligikaudu 40%-le, samas kui kokaiini- ja kanepiprobleemide ravivajadus suurenes.
- Heroiinaravile pöördujaist on ligikaudu pool vanemad kui 30 eluaastat. Opiaaditarbijad pöörduvad ravile tüüpiliselt pärast 3–7 aasta pikkust pidevat tarbimist. Esmakordselt opiaadiravile pöördujaist alla 7% on alla 20 aasta vanad.
- Uusima saadaoleva teabe põhjal (2003) võib hinnata, et Euroopas saab asendusravi üle poole miljoni opiaaditarbija.
- Euroopas kasutatakse opiaatidest, eelkõige heroiinist sõltuvuse ravil kõige sagedamini metadooni (80% asendusravi saajatest). Asendusravi saajatest ligikaudu 20% puhul kasutatakse buprenorfiini, mida määratakse alates 1990. aastate keskelt üha sagedamini.
- Hinnanguliselt on Euroopa Liidus ligikaudu 1,7 miljonit probleemset uimastitarbijat (peamiselt heroiniitarbijad) ja riigiti oli ajavahemikus 2000–2004 probleemseid opiaaditarbijaid tuhande 15–64-aastase elaniku kohta hinnanguliselt 1–8. (Täpsem teave on 2006. aasta *statistikabülletääni* tabelites PDU-2 ja PDU-3.)
- Uusimate andmete järgi registreeritakse aastas ligikaudu 7000 uimastitega seotud äkksurmajuhtumit, neist ligikaudu 70% opiaaditarbijatega. (Täpsem teave on 2006. aasta *statistikabülletääni* tabelites DRD-1 ja DRD-3.)